

SID

ابزارهای
پژوهش

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری
STES

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقالات ISI

آموزش مهارت های کاربردی
در تدوین و چاپ مقالات ISI

روش تحقیق کمی

روش تحقیق کمی

آموزش نرم افزار Word برای پژوهشگران

آموزش نرم افزار Word
برای پژوهشگران

بررسی عوامل موثر بر اجرای برنامه‌های درسی در دوره ابتدایی

حسین مؤمنی مهموئی^۱؛ حسین کارشکی^۲ و آزاده الهی‌شیروان^۳

کلیدواژه‌ها: برنامه درسی قصد شده، تحقق برنامه درسی، مقطع ابتدایی

مقدمه

بین برنامه درسی قصد شده و اجرا شده تفاوت و شکاف قابل توجهی وجود دارد که در حوزه تعلیم و تربیت از آن به عنوان عدم انطباق طرح برنامه درسی با اجرای برنامه درسی و در حوزه جامعه‌شناسی از آن به عنوان استقلال نسبی معلمان یاد می‌شود (فتحی و اجارگاه، ۱۳۸۸: ۶۶). برنامه‌های درسی قصد شده ممکن است تحت تأثیر عوامل گوناگونی طبق پیش‌بینی‌های انجام‌شده به اجرا در نیاید و در نهایت هدف‌های آموزشی به نحوه مطلوب در فراگیران محقق نشود (احمدی، ۱۳۸۰؛ فتحی و اجارگاه، ۱۳۸۸؛ مهرمحمدی، ۱۳۸۱؛ مهرام و همکاران، ۱۳۸۵). عوامل متعددی تحقق برنامه درسی قصد شده را با اشکال مواجه می‌سازند. شناسایی این عوامل می‌تواند به اجرای بهتر برنامه درسی منجر گشته و موجبات اثربخشی برنامه‌های درسی و افزایش کیفیت آموزشی را در دوره ابتدایی فراهم نماید. در اینجا به برخی پژوهش‌های مرتبط اشاره می‌شود: مؤمنی مهموئی، کرمی و مشهدی (۱۳۸۹) در پژوهشی با عنوان «بررسی نقش عوامل کاهش دهنده فاصله بین برنامه درسی قصد شده، اجرا شده و تجربه شده» بیان می‌دارند که نوع نظام برنامه‌ریزی درسی، روش‌های تدریس اساتید (ویژگی‌های اجرا و مجری)، سبک‌های یادگیری، راهبردهای مطالعه و انگیزه پیشرفت دانشجویان عواملی هستند در اثربخشی و هماهنگی برنامه‌های درسی موثرند. هدف کلی تحقیق: بررسی عوامل موثر بر اجرای برنامه‌های درسی از دیدگاه معلمان دوره ابتدایی است. در راستای این هدف فرضیه‌ها زیر طرح می‌شوند:

- ۱- وضعیت دانش‌آموزان بر اجرای برنامه درسی تأثیر دارد.
- ۲- وضعیت معلمان بر اجرای برنامه درسی تأثیر دارد.
- ۳- ساختار دروس (محتوا) بر اجرای برنامه درسی تأثیر دارد.
- ۴- نوع امکانات آموزشی بر اجرای برنامه درسی تأثیر دارد.
- ۵- نوع ارزشیابی بر اجرای برنامه درسی تأثیر دارد.
- ۶- نوع نظام برنامه درسی بر اجرای برنامه درسی تأثیر دارد.
- ۷- بین دیدگاه معلمان در خصوص مهم‌ترین عامل موثر بر اجرای برنامه درسی تفاوت وجود دارد.

روش

این پژوهش توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه معلمان مشغول به خدمت در مقطع ابتدایی در شهرستان شیروان در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ تشکیل می‌دهند. ۲۱۷ نفر با استفاده از روش تعیین حجم نمونه کرجسی و مورگان از طریق روش نمونه‌گیری تصادفی ساده از نوع قرعه‌کشی به عنوان نمونه انتخاب شدند. در این پژوهش به منظور جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد.

یافته‌ها

داده‌های تحلیل‌شده با استفاده از آزمون t تک نمونه‌ای و آزمون فریدمن و در قالب جداول زیر ارائه گردیده است.

^۱نویسنده مسؤل، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تربت حیدریه، باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان (momenimahmouei@yahoo.com)

^۲استادیار گروه علوم تربیتی دانشگاه فردوسی مشهد (kareshki@um.ac.ir)

^۳دانشگاه آزاد اسلامی واحد قاینات، گروه علوم تربیتی قاینات

به عبارت دیگر داده‌ها بیانگر آن است که اکثر نمونه‌های تحقیق بر این باورند که وضعیت دانش‌آموزان، وضعیت معلمان، ساختار دروس (محتوا)، امکانات آموزشی، نوع ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و نظام برنامه‌ریزی درسی از عوامل تعدیل‌کننده اجرای برنامه درسی هستند. با توجه به معنی‌دار شدن تفاوت رتبه‌ها می‌توان ادعا کرد که عامل دانش‌آموز (با میانگین رتبه ۵/۳۵) از اهمیت بیشتری برخوردار است. سایر عوامل به ترتیب اولویت عبارت‌اند از: وضعیت معلم، نوع نظام برنامه درسی، ساختار دروس، نوع ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و نوع امکانات آموزشی.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های پژوهشی فوق حاکی از این است که شش عامل وضعیت دانش‌آموزان، وضعیت معلمان، ساختار دروس و محتوا، نوع امکانات آموزشی، نوع ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و نوع نظام برنامه‌ریزی درسی از دیدگاه معلمان از عوامل موثر بر اجرای برنامه درسی هستند. با توجه به یافته‌های پژوهش پیشنهادها زیر مطرح می‌شود:

بازنگری برنامه‌های درسی با توجه به نیازهای دانش‌آموزان و مشارکت آن‌ها در تدوین برنامه‌های درسی در جهت اجرای بهتر برنامه‌های درسی قصد شده مقطع ابتدایی، برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی جهت آشنایی معلمان با ویژگی‌های برنامه‌ریزی درسی (تدوین، طراحی، اجرا و ارزشیابی) و آشنا سازی معلمان با تأثیرات فزاینده جایگاه معلم و به‌کارگیری روش‌های تدریس مناسب و اجرای صحیح برنامه‌های درسی بر تحقق یافتن برنامه‌های درسی قصد شده مقطع ابتدایی، ایجاد کارگاه آموزشی برای آشناسازی معلمان با نقش موثر نظارت آموزشی، ساختار دروس (محتوا) و نوع ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و امکانات آموزشی بر تحقق یافتن برنامه‌های درسی قصد شده مقطع ابتدایی.

منابع

- احمدی، غلامعلی (۱۳۸۰). بررسی میزان همخوانی و هماهنگی بین سه برنامه قصد شده، اجرا شده و کسب‌شده در برنامه جدید آموزش علوم دوره ابتدایی. *فصلنامه تعلیم و تربیت*، ۸۶. ۵۱-۹۲.
- فتحی واجارگاه، کورش (۱۳۸۸). *اصول و مفاهیم برنامه درسی*. تهران: بال.
- مهرمحمدی، محمود (۱۳۸۱). *برنامه درسی، نظرگاه‌ها، رویکردها، چشم‌اندازها*. مشهد: آستان قدس رضوی.
- مهرام، بهروز؛ ساکتی، پرویز؛ مسعودی، اکبر و مهرمحمدی، محمود (۱۳۸۵). نقش مؤلفه‌های پنهان در هویت علمی دانشجویان-مطالعه موردی دانشگاه فردوسی مشهد. *فصلنامه مطالعات برنامه درسی*، ۱(۳)، ۳-۲۹.
- مؤمنی مهموئی، حسین؛ کرمی، مرتضی و مشهدی، علی (۱۳۸۹). بررسی نقش عوامل کاهش‌دهنده فاصله بین برنامه درسی قصد شده، اجرا شده و تجربه‌شده. *دو فصلنامه مطالعات برنامه درسی در آموزش عالی*. ۱(۲).

SID

ابزارهای
پژوهش

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری
STES

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

تازه های آموزش
آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقالات ISI

آموزش مهارت های کاربردی
در تدوین و چاپ مقالات ISI

تازه های آموزش
روش تحقیق کمی

روش تحقیق کمی

تازه های آموزش
آموزش نرم افزار Word برای پژوهشگران

آموزش نرم افزار Word
برای پژوهشگران